

Vpliv žledoloma v gozdovih na medenje

Jure Justinek*, jure.justinek@czs.si

Zima 2013/2014 se je začela zelo milo. Za božično-novoletne praznike smo zaman čakali sneg, tega pa v večini države ni bilo še daleč v januar. Tako so bile januarske temperature razmeroma visoke, precej nad dolgoletnim povprečjem. V večjem delu Slovenije so zacveteli navadna leska, zvončki in trobentice, na Primorskem pa tudi že drugi znanilci pomladi. Čebele so v panje prinašale sveže cvetni prah, matice so začele zalegati, tako da je zalega na 1–2 satih ponekod že dosegla velikost dlani. Čebelarji smo zaskrbljeno ugibali, kaj to pomeni za naše čebele, predvsem pa nas je skrbelo, kaj se nam še obeta, saj zime še zdaleč ni bilo konec.

Konec januarja oz. v začetku februarja pa smo, žal, dobili obilno pošiljko ledenega dežja, ki je v svoj oklep zajel prav vse. Na drevesih se je nabiral led, drevesa pa tolikšne teže niso mogla prenesti. Po gozdovih so zato pokale in padale veje, padala in izruvala so se tudi cela drevesa. Po ocenah Zavoda za gozdove Slovenije je gozd poškodovan na površini, ki obsega približno 500.000 ha, povedano drugače, poškodovanih je več kot 40 odstotkov vseh gozdov. Poškodbe gozdnih sestojev so različne, od poškodovanih krošenj v posameznih delih sestojev do prelomljenih in prevrnjenih dreves na večjih površinah. Po ocenah naj bi bilo v gozdovih poškodovanih več kot 4 milijone kubičnih metrov lesa, kolikor je sicer celotna letna količina poseka lesa v Sloveniji. Prizadeti so predvsem listavci, manj iglavci. Letošnji obseg gozda, ki ga je poškodoval žled, po doslej zbranih podatkih že presega skupno količino vsega v žledolomih poškodovanega drevja v zadnjih petdesetih letih. Najbolj prizadeta so drevesa z asimetrično krošnjo, ki najpogosteje rastejo ob gozdnih robovih, ob prometnicah in drugih presekah v gozdu. Pomembno je tudi razmerje med višino drevesa in debelino debla, saj so bolj kot čokata drevesa ogrožena visoka drevesa z vitkim deblom. Več poškodb je v gozdovih srednje starosti v drogovjaki in mlajših debeljaki, ki jih v njihovih mlajših obdobjih niso redčili. Po ocenah je žled najhujše prizadel gozdove na Notranjskem, na pregradi z obalno-kraškega na celinsko območje, na jugozahodnem robu Ljubljanske kotline in na cerkljansko-idrijskem območju. Najmanj poškodovanih gozdov

je na obalno-kraškem in subpanonskem območju vzhodne Slovenije.

Gozdovi postajajo osrednji vir čebelje paše

Ker je nekaj več kot polovica celotnega ozemlja naše države poraščena z gozdovi, ni čudno, da je gozd, ki je sicer naravno prebivališče čebel, najpomembnejši prav za čebelarstvo. V gozdu je čebela koristna z vidika opravevanja, saj z opravitvijo dreves ali rastlin omogoča razvoj plodov oz. semen, s tem pa tudi obstoj rastlinske vrste in njeno nadaljnje razmnoževanje. Čebelarji, ki svoje čebele prevažamo na pašo v gozdove, ob tem opravljamo tudi opravitveni servis. Ker postajajo naseljena območja vse bolj obremenjena s sredstvi, ki škodujejo čebelarju in povzročajo njihovo izginjanje, jim bo v prihodnosti omogočal zaščito prav gozd.

Povzročitelji medenja v gozdu

Čebelje paše delimo na nektarne in manove. Pri nektarnih pašah čebele nabirajo nektar v cvetovih rastlin, pri manovih pa nabirajo mano različnih uši in kaparjev, ki živijo v gozdu. Zlasti zaradi manovih paš je gozd tako pomemben za čebelarstvo. Za čebeljo pašo manovega izvora so v gozdu pomembni predvsem smreka, jelka in javor. Na smreki živijo veliki in mali smrekov kapar oz. lekanija, velika rdečerjava puhasta smrekova ušica, črna smrekova ušica, sivozelena lisasta smrekova ušica in druge. Jelka oz. hoja je gostiteljica zelene hojeve ušice (ki je najpomembnejša), malega hojevega kaparja in brstne hojeve uši. Ti zajedavci živijo tudi na javorjevih listih,

Padlo drevo na stojišču

Foto: Grega Lužar

* vodja ONS

na katerih ob ugodnem vremenu ponudijo izdatno čebeljo pašo.

Med medovite rastline v gozdu prištevamo tudi tiste, ki dajejo po večini nektarno pašo. Te so: pravi kostanj, lipa in lipovec, javor, tudi akacija in v manjši meri še nekateri drugi listavci, ki so sicer letos najbolj poškodovani.

Kakšno medenje lahko pričakujemo letos?

Kot vidimo, je gozd izjemno pomemben za čebelarstvo. Letos so vsi gozdovi po državi precej poškodovani; na nekaterih območjih bolj, na drugih nekoliko manj. Po naravnem zakonu bodo drevesa skušala preživeti, zato bodo vso svojo energijo usmerjala bolj v obnavljanje krošenj in pomlajevanje vej kot v cvetenje in s tem tudi v medenje. Manj cvetov in s tem tudi slabša paša bo tudi zaradi polmljenih vej. Zaradi tega in zaradi zelo slabega fizi-

ološkega stanja dreves letos ni pričakovati obilnega medenja, še posebej ne na najbolj poškodovanih območjih.

Nekoliko drugače je lahko z medenjem iglavcev. Ker smreka ni toliko poškodovana, poleg tega pa je tudi najbolj razširjena, nam ostaja upanje, da bo letos vendarle zamedila. Lokalno se lahko pojavi tudi medenje hoje, vendar po izkušnjah večjega medenja ni pričakovati tam, ker je izdatno medila lani. Ko bodo vremenske razmere to dopuščale, bodo sodelavci opazovalno-napovedovalne službe natančno pregledali gozdove in obe te medenje ter o svojih ugotovitvah poročali na telefonskem odzivniku in spletni strani. Poškodbe gozdov torej niso prizadele samo njihovih lastnikov, ampak posredno tudi čebelarje. Zdaj bo treba počakati nekaj let, da bodo naši gozdovi spet takšni, kot so bili pred žledolomom. ■

Preliminarna karta poškodovanosti gozdov po občinah. Gre za okvirni prikaz, saj podrobnejši terenski ogled zaradi neprevoznosti gozdnih in tudi nekaterih javnih cest še ni mogoč, satelitski posnetki pa bodo na voljo, ko bodo vremenske razmere omogočale pridobitev uporabnih posnetkov.

Foto: Zavod za gozdove Slovenije

„Čebelica na rajžo gre“

Izdelava prevoznih čebelnjakov in omar za čebele

Amion Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si, info@cebelnjaki.si
 telefon: 031 681 589